

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr.,
şi de fiesce care publicaţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea, să se adreseze la redacţiunea şi Administraţiunea **Unirii** în Blaş.

Focea bisericăscă-politică.

Anul IX.

Blaş 13 Maiu 1899.

Numărul 19.

„Pâne!“ . . .

În Nrul 16 al foii noastre am făcut loc unei corespondenţe, care milita pentru acceptarea congruei „într'un fel sau altul“, fiind starea clerului nostru extrem de miseră. Fără de a împărtăşi vederile autorului, am publicat corespondinţa în vederea datorinţei noastre de a fi interpreţi fideli ai opiniei publice, rezervându-ne dreptul de a reveni asupra ei.

Şi revenim cu atât mai virtos, cu cât tonul desperat al corespondenţei, exagerarea pesimistă a miseriei clerului nostru rural nu este lipsită de orî ce temeî. Glasul de durere, de şi nu corespunde pe deplin adevărului, are totuşi o basă reală, care ne atinge dureros şi pe noi, tocmai fiind că scim, că e reală. Atitudinea, ce vom lua-o faţă de subvenţionarea clerului nostru „într'un fel sau altul“, va emana tot de una din această necesitate devenită acum imperativă.

Preoţimea noastră, în raport cu calificaţiunea ce o are, e de parte de a se bucura de mijloce de traiu coreşpunzătoare. Partea cea mai mare se sbate în luptă cu miseria, îngrijindu-se de susţinerea şi educaţiunea familiei.

Ast fel a fost starea preoţimii noastre dintru început şi tot ast fel este ea astăzi! Nici un progres, nici o ameliorare.

Dar condiţiunile sociale s'au schimbat — o schimbare considerabilă, — şi preoţimea noastră nu mai e în stare a trăi şi azi sub condiţiunile de acum cinci zeci de ani.

Era un lucru notoriu acesta, îl ştiam cu toţii din dureroasa şi trista esperinţă, şi totuşi a trebuit să întrevină străinii, pentru ca să înţelegem o dată, că nu e de ajuns, să fim spectatori pasivi al pericolului, ci trebuie să concurem cu mic cu mare la delaturarea lui. A trebuit să ne isbescă mai întâiu tendinţele umilitore, ce guvernul le ascunde sub masca banilor adunaţi şi din a noastră sudore, a trebuit să ne ameninţe congrua cu distrugerea autonomiei noastre bisericăscă, pentru ca în urmă, să ni-se deschidă ochii şi să recunoşcem, că sintem sêraci şi avem lipsă de ajutor.

Să nu perdem înse vremea cu încriminări asupra trecutului şi să nu potenţăm desastrul cu un nou paş precipitat, care ar pute să aibă ca urmare o ameliorare a stării noastre materiale, ca în schimb să ne descompună şi să ne nimicescă cu desevârşire.

Ceea ce s'a omis până acum, se va pute face de aci înainte, şi se va face cu atât mai virtos, cu cât dacă nu o vom face noi înşine, o vor face străinii. . . .

Miscarea, ce s'a iniţiat în sinul preoţimii noastre rurale e semn, că glasul nostru nu a rêsunat în pustie, şi clerul e la locul sêu, ca cel puţin

în ora a 11-a să suplinescă, ce a omis până acum. Şi ne inveselesce cu atât mai mult această mişcare, cu cât după cum sintem informaţi, pe alocuria se observă chiar în sinul credincioşilor laici, cari înţelegând pericolul, ce ameninţă pe conducătorii lor sufleteşti, sint gata a le sări în ajutor.

Am arêtat în numerii trecuţi unele modalităţi de a ne forma înşine un fond de salarisare propriu pentru cler, — un *sinod provincial* le va arêta pôte mai lămurit şi mai competent, — am arêtat tendinţele umilitore, ce guvernul le impune clerului nostru la distribuirea de ajutoare, şi dacă nu ne-am declarat categoric pro sau contra, am făcut-o din motivul, că nu aveam aerul de a impune părerea noastră nimenui.

Tot ce avem de spus în privinţa acêsta e, ca să nu precipităm lucrurile şi să nu ne perdem încrederea în noi, înainte de a ne cunoşce.

Ajutorul de stat e umilitor în forma de acum, dar o intervenţie a arhierieilor nostri, o ţinută demnă şi *solidară* nu ar pute modifica această formă? — Sintem sêraci, nu avem fonduri disponibile de salarisare; dar dacă s'ar porni o acţiune de propagandă, când păturile de jos convinse de pericolul ce ameninţă pe ei şi pe preoţii lor ar aduce şi ele obolul lor, nici atunci nu am fi în stare a ne forma un fond cât de modest?

Feuilleton.

Poveste de primăvară.

Da! scim, să spunem şi povestî. Şi încă ce povestî, poştiţi şi o cetiţi! Noi nu vê spăriam cu smei şi bălauri, ca să nu puteţi dormi nopţile, nu, noi povestind vê facem, să tresăriţi de bucurie, să vê simţiţi veseli şi fericiţi.

Uitaţi, ce prietinos încăldesc razele sôrelui, cât de vesel suride pădurea, cât de plăcut cântă pasêrile, şi scitiţi, ce spun ele în limbile lor tainice?

O, cetiţi povestea asta, că vê va face să îndrăgiţi natura, să simţiţi iubire în inimile vostre pentru tot ce ziditorul a făcut pentru noi.

Zice, că era o dată într'o pădure o moimiţa mică, aşa de mică ca un pumn, dar aşa de frumôsă, aşa de veselă şi îndestulată.

Ea săria de pe un arbore pe cel alalt îndoind crengile, cari troscaînd făceau musică. Moimiţa trăgea cu urechia la poveştile vesele, cari le ciripiau pasêruicile, şi asculta vijăitul

vântului, mormurul pârănaşului şi căderea ploii. Se uita gură-cască chiar şi în sôre şi cetia în razele, pe cari el le trimitea spre pămînt. — Ea scia ce zice stelele, când scilipesc. Şi dacă îşi punea urechea la pămînt, audia şi ce vorbese ômenii şi scia ce gândesc. Căre o dată juca pe spatele gingaşei căpriore, şi i-se vîra în ureche; orî săria pe aripile pasêruiceî, ce sbura din întimplare pe acolo, şi mergea cu ea sus în vèzduch. Aşa viaţă bună ducea ea în pădure, cât nu se pôte spune! Moimiţa se interesa de tôte din jurul ei, şi tôte îi ziceau câte ceva, şi gândăceii, cari bizăiaî, şi albinele, cari zuzăiaî şi atomii, cari jucaî în aer, cu un cuvînt tôte animalele pădurii.

Şi de aţi scii! chiar şi floricelele şi ierba încă îi şoptiau tôte tainele lor dulci!

Cel ce scie inse atâtea, mai aude şi lucruri triste, şi mai ales audia moimiţa de acestea, când îşi punea urechea pe pămînt şi asculta vorbele ômenilor. Şi chiar şi frunzele, cari cădeau, şi florile, cari se vesteşiau şi fluturii, cari muriau, chiar şi acestia îi spuneau multe lucruri triste.

Ranele inse, pe cari le face natura, le vindecă ér ea, şi încă aşa de bine! Şi de aceea moimiţa mai ales era tot veselă şi

rîdea şi chistea sus pe câte o clombă aşa de cu inimă, în cât cel ce o audiau rîzînd, trebuiau să ridă alături cu ea.

Dar nu numai florile, arborii şi animalele din pădure îi erau prietini buni, ci ea iubia şi câte un copil, căruia apoi îi povestia tot ce scia, şi tot ce o făcea aşa de veselă şi de fericită.

Aşa între alţii ea avea de prietin pe un biet copilaş orfan, care petrecea vara mai mult a fară în pădure spre a cerca flori şi mure şi buruienî bune de leac. Acesta veni într'o zi de iarnă la ea îngheţat şi tremurând de frig:

„O, de ai scii, cât is de supêrat!“ suspina copilul, „mama mea zace bolnavă, şi eu nu-i pot ajuta, că is prea mic, şi etă că zăpada a acoperit pămîntul, şi eu nu mai pot găsi nici un fruct, nici o rădăcină. Şi în casă n'avem nici o bucăţică de pâne, şi nu se află nime, nime, care să ne ajute. Toţi, de cari m'am rugat, mi-au zis, că bucuoşii ne ar ajuta, dar nu pot. Nici tu nu mă poti ajuta?“

„Să probăm! Ia-mê cu tine. Dacă ajungem acasă la voi, te puî şi faci o căsulie mică de carton, mă aşedî în lăuntru, puî coperişul, lipesci de coperiş o şpargă, te

Sau dora nu mai avem incredere in noi inşine, nu mai avem nici o schinteă din aceea sublimă putere de viaţă, carea a încălzit inimile strămoşilor nostri in cele mai grele încercări ale sorţii?

Încă o dată, să nu precipităm lucrurile lăcomind la pânea ce ni-o aruncă străinul, şi să nu ne perdem increderea in noi inşine înainte de a ne cunoşce!

Întregirea salarelor preoţeşti la românii gr. ort. — Pe când preoţimea noastră luptă din răzputeri contra umilirii, pe care guvernul vre, să i-o facă, biserica română gr. or. adunată in sinode are să desbată despre primirea sau neprimirea întregirii salarelor preoţeşti de la stat.

Etă raportele foilor oficiose asupra acestor desbateri.

„Telegraful rom.” nr 45 are de la sinodul arhidieceşan următorul raport:

„Sedinţa a treia.

— Marţi, 27 Aprile v. —

Singurul obiect la ordinea zilei: chestia primirii ori neprimirii întregirii salarelor preoţeşti de la stat.

Referentul comisiei organizatoare, Ioan de Preda, propune, ca ajutorul să fie primit cu condiţia, ca suma să fie pusă consistoriului la dispoziţie şi cu singura condiţie din partea guvernului, ca sumele să ajungă la mâinile celor împărtaşiţi (pe cum a promis dl ministru de culte la o interpelare a Dnului I. Gáll in cauză, in casa magnaţilor, că numai asta se va cere!)

Protopopul V. Damian a propus a nu fi primit ajutorul de loc sub condiţiile oneroase ce le pune totuşi legea!

După o discuţie de 3 ore şi 1/2, la care au luat parte pentru primire deputaţii I. de Preda, V. Voina, D. Coltofeanu, R. Furduiu, M. Voileanu şi I. P. S. Sa Mi-

tropolitul, ér contra primirii deputaţilor V. Damian, Dr. I. Blaga, Dr. L. de Lemény, Nic. Cristea şi Dr. D. P. Barcianu —

Sinodul a primit propunerea comisiei de a se accepta întregirea de la stat, fără ştirbirea autonomiei şi fără alte condiţii de cât aceea, de a fi ajutoarele date celor interesaţi, şi a nume prin autoritatea bisericăscă.

Propunerea prot. Damian n'a intrunit de cât 12 voturi.

Despre hotărîrea adusă in sinodul eparchiei Caransebeşului, nu găsim in „Fôia diecesană” nr 17 de cât acest scurt raport: „Luni, la 26 Aprile, 1899.

Astăzi de dimineaţă, s'a ţinut Consistoriul plenar. In acest consistoriul — după cum sintem informaţi — nu s'a primit întregirea salarelor preoţeşti din partea statului.”

Ce se ţine de diecesa Aradului, neprimind până in momentul, când scriem acestea, organul diecesei, scotem din „Tribuna poporului” următoarele:

In şedinţa a doua, ţinută Luni, in urma raportului prezentat de dl Ignatie Pop, in numele comisiei speciale, şi după vorbirea dnlui Dr. Nic. Oncu, sinodul primesce in unanimitate propunerea comisiei, ceea ce s'a şi vestit pe cale telegrafică la Sibiu.

Propunerea comisiei e următoarea:

„In buna credinţă, că pe cum legea de asemenea nici înaltul guvern al patriei nu pot ave intenţiunea de a vătămă intru nimic autonomia noastră bisericăscă, de carea organele noastre supreme in decurs de 30 de ani n'au făcut nici cel mai mic abus, Sinodul nostru eparchial, după precumpenirea tuturor împregiurărilor espuse şi bine apreciate de consistoriul şi de comisiunea mixtă, in conştiinţa de drept, echitate şi absolută necesitate a bisericii şi in special a clerului nostru parochial, primesce ajutorul oferit din partea statului pe lângă susţinerea intactă a autonomiei noastre bisericăscă şi pe lângă condiţiunea, ca cuota obveniendă acestei diecese să se pună întrégă la dispoziţia autorităţii diecesane şi

ast fel rógă suprema autoritate diecesană şi respective mitropolitană a intra pe această basă in tratamente cu înaltul minist. reg. al patriei pentru regularea şi stabilirea acelui ajutor.

Membrii comisiei acesteia au fost protopopul E. Moga, Ign. Pop, P. Miulescu, C. Gurbean şi mireniul N. Babeş, Şt. Antonescu, Dr. N. Oncu şi P. Truţa.

Ajutorul de stat. — Tôte foile noastre de zi au luat notiţă de hotărîrile sinodelor protopopesce in cauza ajutorului de stat, lăudând ţinuta demnă a preoţiilor noastre in faţa noului atentat, ce se plănuesce in potriua noastră.

Vorbind de ajut şi de dispoziţia, prin care se interzice episcopului de a subtrage din suma asigantă preoţilor competenţele la feluritele fonduri, — „Tribuna” in primul articolu din 9 crt. scrie intre altele următoarele: „Măsura acesta întrece tôte volniciele de până acum ale guvernelor magiare faţă cu clerul românesc.

Prin ea guvernul umileste la picidrele solgăbirilor pe preoţi, îi clasază in „patrioţi” şi „nepatrioţi”, punend pe cei dintâii in poziţia unor renegaţi, cari îşi vind caracterul lor pe bani, — şi, ce e mai mult, — îi provocă la neîncredere faţă cu arhierieii săi.

De altă parte, această măsură constitue un manifestat vot de neîncredere faţă cu capii dieceselor româneşti.

Guvernul pune pe fie care episcop român sub controlul cutărui tras-împins de solgăbirău, care e chemat se judece in locul arhierieului, dacă cutare preot merită ori ba ajutorul, ce i-s'a acordat. In casuri anumite acest solgăbirău ar pute să denege vidimarea chitanţei, şi atunci episcopul — ar urma. — să nu-i dea „ajutorul”.

Ori cât de blândi şi de sëraci ar fi preoţii nostri, au trăsărit in faţa noiei umilirii. Ei resping cu indignare „ajutorul” oferit pe

duc la locul, unde se vind jucării de Crăciun şi strigi: haideti, haideti de vedeţi o adeverată moimiţă, haideti! — Să vedeţi numai, ce bine te voi ajuta in chipul asta!”

„Nu vreau! Tu te simţesei aci așa de bine, şi eu să te bag in cutia întunecată? nu vreau!”

„Scii ce? ascultă ce-ţi spun eu, voi ieşi eu ér din cutie!” zise supărată moimiţa.

Copilaşul neavând ce face, o luă, o puse in busunarul paltonului şi o duse acasă. Aci făcu așa, cum îl sfătui moimiţa: şi apoi se duse la tirg şi aşedându-se intr'un colţ incepu a striga: „haideti la moimiţă! haideti!”

„Sur, sur, sum, sum!” făcea moimiţa in cutiuţa ei. Şi făcea așa de bine, cât cei ce treceau pe acolo se opriau şi se uitau la ea miraţi. „Cântă frumos!” ziceau ei aruncând băetului in căciuliţă câte un băaut.

Dacă o imbia spre cumpărare, omenii zicea: „ţine-ţi-o numai, până ce ţi-se va umplea căciuliţa cu bani!”

Şi căciuliţa era mai plină, şi moimiţa tot cânta: „sur, sur, sum, sum!”

Atunci numai etă de o dată un copil îmbrăcat in haine căptuşite cu blană şi cu gulerul de mătăsa, etă că se desface de mână mamă-sa şi fugе spre moimiţă.

„Bravo! frumos cântă!” zise el şi faţa-i bolnavă străluci de admiraţie.

„Nicule, auzi Nicule, unde te duci? vin-o!” strigă mamă-sa.

„Aci is mamitică, aci, vin-o de vedeţi ce moimiţă!” „Cumpără-mi-o mamitică, ea e cel mai frumos obiect din tirg!”

„Cred zău eu!” se auzi o voce delicată. „Tu ai fost?” întrebă copilul pe prietinel moimiţei:

„Nu, moimiţa mea a vorbit!” „Nu spune, ea nu scie, să vorbească.” Se auzi un ris. „Tu esci bolnav, nu-i așa? oh așa esci de palid!” zise din nou cineva.

„Tot de una is așa” răspuse Nicul. „Te vindec eu!”

„Cine a vorbit érá?” „Cine? ţi-am spus, că moimiţa!”

„Nu mai minţi!” „Zău, de nu!” întări copilul sërac, „ea vorbeşte cum se cade, crede-mă, nu-ţi mintesc!”

„O, atunci, asta-i o moimiţă foarte interesantă,” zise o voce binevoitoare, şi mama copilului încă sosi lângă ei. „De vindăre ţi-i?” şi-i aşedă in mână o coronă sclipitoare.

Copilul multămi cu ochii strălucitori de bucurie. „Acum avem ce să mâncăm, până ce mama se va face sănătosă cum se cade. Uită-te, bună Dómnă”, şi el îi arătă căciuliţa plină cu bani.

„Îmi pare bine!” zise Dómnă, „dar tu esci înghetat de frig. Vin-o cu mine, să-ţi dau ceva cald.”

Şi copilul porni ca in vis, şi ca in vis i-se păru, că şede in o odăe frumoasă şi caldă, bea cafea ferbinte şi mănca o bucată mare

de plăcintă. Vădu, cum Nicu îi aduse o păreche de pantaloni, un palton, o căciuliţă, nisce mănuşi şi ciorapi calzi şi o cărpă de pus in giurul gâtului. Şi tôte acestea lucruri erau pentru el. Bucuria, ce o simţi, îl făcu așa de confus, cât era pe aci, să-şi uite a multămi şi voi, să plece. Dar la uşe mai găsi o corfă cu diverse lucruri bune pentru mamă-sa. „In fie care zi poţi veni, să duci câte ceva, până ce mamă-ta va fi ér sănătosă. Înţeles-ai?” îi zise buna dómnă.

„O, iubită moimiţă, ce bine mi-ai făcut!” suspină bietul copil şi îşi lipi obrazul de capul ei şi îi zise „reţas bun, reţas bun!” Apoi cuprinse pe Nicu de după cap şi îi zise: „pune moimiţa sara in patul tău, te vei minuna de frumoşele poveşti ce-ţi va spune!” Şi apoi porni cătră casă in fuga mare.

Şi moimiţa? ascultaţi numai povestea mai de parte. Nicu o punea sara pe patul lui lângă perină şi moimiţa zicea îndatinatul ei „sur, sur, sum, sum!”

Şi așa cum o privia Nicu, vădu foarte bine, că ea îşi scose capul din cutie şi îi făcu semn, să se apropie.

„Scii tu, ce zice sórele când lucesce, şi ce cântă paserile şi ce spune vîntul, când vijăe?”

„Nu!” răspuse Nicu. „Nici aceea, ce zic micile albine, când bizăe?”

„Nici!” „D'apoi ce spune floricea, când îşi împrăscie odorul său, şi ce grăesce iarba?”

prețul demnității lor personale, pe prețul prestigiului bisericii, căreia slujesc cu credință.”

Și apoi sfârșesc ast fel: „Guvernul, se vede, vre, să insceneză o rebeliune a preoților contra arhierilor și bisericii. Dar scopul nu și-l va ajunge. Din contră, sperăm, că preoții alături cu arhierii vor sări unul ca unul pentru apărarea propriei demnități.”

Tot în nr 90 reproduce în mare parte corespondința părintelui Hârșan, hotărîrea preoțimii din Tr. protopopesc al Fărăgăului și răspunsul pâr. Boțian, ér în nr 91 publică textul unui avis, pe care un comite suprem l-a trimis unui preot „miluit”. După stilizare s'ar părea, că „binevoitorul” fișpan e tot „măria sa” de la Turda.

„Gazeta” în nr 91 fea act de mișcarea produsă în clerul nostru din incidentul nouelor pericole ce ne amenință și publică hotărîrile sinódelor protopopesci de la Mediaș, Sibiu și Fărăgău, și comunică cuprinsul scrisorii pâr. Hârșan și fapta bărbătească a pâr. Boțian.

„Trib. poporului” în numărul de Marți reproduce primul nostru din numărul trecut.

„Alkotmány” în nr 112 sub titlu „Patriotism plătit” încă se ocupă de iritațiunea, ce a produs-o în clerul nostru împărțirea ajutorului de stat. Reproducând în traducere scrisoarea pâr. Hârșan adaugă următoarele: „De alt cum între preoțimea română gr. cat. din Ardeal s'a pornit o mișcare, că de cât să stea sub supraveghierea polițenescă a solgăbirăilor și să primescă la recomandarea fișpanilor și cu încunjurarea Ordinariatului banî, cari și alt cum în lumină oficiosă se consideră ca o răsplată a patriotismului, — mai bine abzie de ajutorul de stat. Ceea ce liberalii fac azi cu naționalitățile, vor face-o mai târziu și cu preoțimea rom. catolică. Pentru că scopul espres a logelor (francmason

„Nu!”

„Veți, de aceea esei bolnav! Și tu ai vré, să fi și sănătos și bogat? Sêrace de tine! Dar așteptă, te voi face eu și bogat și sănătos! Și moimița se aședă pe coperișul cutiei foarte aprôpe de urechea lui Nicu și îi spuse, atâtea îi spuse! Trebuie că a fost foarte frumos, ceea ce a spus moimița, căci copilul era vesel, ochii lui schinteiau, și ridea fericit chiar și în somn.

Și lucru mare! Pe Nicu îl ajunse o nespasă dorință de a vedea câmpia și pădurea, și încă în ziua aceea cerca, să-l lase a fară în liber.

Moimița îi povestia în fie care sară atâtea lucruri frumoșe despre viața din pădure și de pe câmp, în cât Nicu nu putea sta o zi, fără să nu alerge acolo spre a le vedea și auzi însu-și tôte.

Obrajii săi paliți se înroșiră și ochii săi schinteitori parcă. ziceau: „Nu's mai mult obosit, sînt vesel și sănătos, chiar așa de vesel ca moimița!”

În o frumoșă dimineță de primăvară, când sôrele privia cu ochi mari prin ferăsta deschisă a lui Nicu, moimița desfăcu cutia și eșind se aședă pe marginea ferestii, pe umeri îi crescuse nisce frumoșe aripiore.

„Sur, sur, sum, sum”, făcu moimița. „Acum esei sănătos, Nicule dragă scii tôte, rémas bun, în pădure érá-și ne putem revedea!”

Și ea își desfăcu aripiorele și se îndreptă spre pădure. Nicu privi pe urma ei, mult, mult, până ce n'o mai zări, și simți în ochii săi două bobe de lacrimi. Moimița îl învățase, cum se fie sănătos, vesel și fericit.

Red. Un.) este, să scôtă preoțimea de sub influința episcopilor, atât în cele materiale, cât și în cele politice, și să-i țină de parte de ei. Și dacă o dată vor puté să reguleze poziția materială a preoțimii inferioare fără de concursul episcopilor, și-și vor putea câștiga preoțimea în cele politice prin ast fel de răsplătiri, numai un orb nu vede, că vine rîndul și secularisării.”

Nu putem de cât să fim mulțamitori pressei noastre pentru chipul, cum se ocupă de această afacere, informându-și cetitorii asupra stării acestei cauze gingașe și delicate.

De astă dată atragem atenția cetitorilor nostri asupra noiei ilegalități, ce ni se notifică din protop. Ibașfalăului.

Ilegalități pe tótă linia. — O mână amică ne-a trimis o scurtă notiță din fișica „M. Vásárhely” nr 32 din 20 April a. c. O comunicăm și cetitorilor nostri ca un exemplu vrednic de „l'expriit hongrois”. Éta notița în armonioșă limbă:

„Stojka János Mező Pogocsát boldogitja görög-katholikus alesperesi minőségében. Ez a kiváló férfi a kerületében levő felekezeti iskoláknak eltiltotta, hogy a mulasztási kimutatásokat magyar nyelven állítsák ki és elrendelte, hogy román nyelven írják ki. Nem menne el a kiváló hazafi Bukarestbe zabot hegyezni?”

Ne am informat de la dl viceprotopop Ioan Stoica de pricina acestei „onori” deosebite. Și răspunsul primit ne dovedesce, că micii satrapii tind la comiterea unei noué ilegalități de dragul ideii și a unității naționale.

Dl Stoica a trimis adecă notarului din Samsud raport despre cercetarea școlii din Pogaceaua și a lăsat învățătorului, să redacteze conspectul în limba română. Notariul, un cutare Longre Gyula, serie învățătorului, să-i facă alt conspect dar în limba magiară, și îl face de o dată atent, ca pe viitor, pentru încunjurarea neplăcerilor, tot de una să serie numai în oficiosă limbă magiară, și că mai mult să nu se mai repetescă ast fel de casuri („mindig a hivatalos magyar nyelven irva küldje be; s többet ily eset elő ne forduljon”). E foarte grozav dl notarăș, și seie amenința de a binelea, de ar fi numai cine să-l asculte! Ori dór și-a uitat Dsa, că autoritățile bisericesci inferioare au drept recunoscut în lege, ca să pótă corespunde cu tôte oficiile comitatense și comunale în limba română? Dacă a uitat-o acesta i-o aducem noi aminte, făcând atenți pe toți directorii confesionali și pe învățători, ca pe viitor să nu înainteze ast fel de date și conspecte, de cât în limba română, care e limba oficiosă a bisericii noastre.

Judicatura curiei în afaceri electorale. — Mercuri s'a desbătut în casa magnaților proiectul de lege despre judicatura curiei în afaceri electorale, lege, devenită celebră pentru vestitul paragraf contra preoților. Publicul a dat mare importanță acestei ședințe umplând sala. Dintre arhierii nostri au luat parte Escelența Sa Mitropolitul, Escel. Sa Episcopul Gherlei și Illustr. Sa Episcopul de la Lugos. Au vorbit contra legii și special contra paragrafului respectiv primatele Vaszary, archiepis. Samassa, card. Schlauch, conții Essterházy și Zichy și

episcop. Majláth, a cărui vorbire însuflețită și foarte frumoșă vom reproduce-o în numărul viitor. Majoritatea casei a primit proiectul în tótă întregitatea.

Revistă bisericescă.

Turcia. În 2 a c. a repausat în Constantinopol Ștefan Petru X. Azarian, patriarhul Armenilor uniți. S'a născut în 31 Decembre 1826 în Constantinopol, și-a dobîndit educația clericală la Roma în colegiul de propapanda fide; în 14 August 1877 a fost ales episcop de Nicosia, érá în 4 August 1881 a fost înălțat la dignitatea de patriarh al Ciliciei cu reședința în Constantinopol. L-a caracterizat în tot de una alipirea sinceră față cu Scaunul Apostolic și energie înțeleptă față cu guvernul otoman și cu sultanul întru apărarea bisericii și némului său.

În vece amintirea lui!

Revistă politică.

Afaceri interne. Ziceam în numărul trecut, că în dieta țerii se desbătea în special judicatura curiei în afaceri electorale. Discuțiuni mai îndelungate au fost cu privire la paragraful amvonului. În virtutea acestui paragraf acei preoți, cari în biserică, ori la adunări religioșe, influențază asupra alegerii prin amenințări cu răsplată ori pedepsire religioșă, se pedepsesc cu temniță până la un an și cu amendă până la 500 fl. Tot cam așa sună și un alt paragraf, după care preoții, cari folosesc la adunări ori procesiuni electorale lucrurile onorate în biserică, ori de acele, cari se folosesc la cultul divin, vor fi pedepsiți cu închisóre până la trei luni și vor fi lipsiți de drepturile politice pe un anumit timp.

Zădarnice au fost opintirile partidului poporal catolic, ca să nu se primescă acești 2 paragrafi, căci majoritatea a socotit, că face lucru plăcut înaintea lui Dumnezeu, dacă va aduce legi speciale în contra preoțimii.

Nu ne mai rămâne altă speranță în privința acesta de cât casa magnaților, unde episcopatul catolic se va lupta din răsputeri pentru respingerea lui. Primatele a și conchemat episcopatul catolic deja la sfârșitul săptămânei trecute, ca să se sfătuască asupra pozițiunii, ce vor lua-o în fața noului pericol. Casa de sus a început desbaterea proiectului despre judicatura curiei, despre primirea lui totală înse până acum nu se pôte zice nimica.

Conform promisiunii ce a făcut-o, ministrul de finanțe, a prezentat dietei un proiect de lege despre darea pe bursă, prin care adecă se aruncă dare și asupra hârtiilor de valóre. Proiectul acesta, ministrul a fost constrins așa zicând, să-l facă în urma numeróselor petițiunii de a se introduce dare pe bursă. Cu alte cuvinte, de aci în colo să plătescă statului ceva și aceia, cari până acuma câștiga cu miliónele, fără ca să fi plătit ceva pentru miliónele lor aședate în hârtii de valóre.

Ministrul de interne a provocat municipiile, să grijescă ca și alegătorii, cari până acum nu au fost trecuți în listele electorale, din motivul că erau în restanță cu darea, să fie trecuți anul acesta într-o listă specială compusă ca și cea îndatinată.

Austria. În fine se pare, că niusințele cabinetului austriac de a împăca pe Cehi cu Germani poate, că vor avea oare care efect. Conte Thun, a cărui portofoliu prezidențial are să dureze, pe cum zic unele foi, până ce va promulga legea cu privire la limbă în Bohemia și până va stabili cuota cu Ungaria, — s'a determinat și el să promulge o lege pe baza §-lui 14 din constituțiune despre egalitatea celor două limbi în Bohemia. Spre scopul acesta a și trimis pe colegul său ministrul Kaizl la Praga, ca să între în înțelegere cu bărbații de frunte cehi și germani și să-i înduplece a nu face opoziție acestui plan al guvernului, cu atât mai virtos, că însuși monarhul dorește promulgarea acestei legi. Deputații cehi, ce e drept, nu au satisfăcut așteptărilor conaționalului lor Kaizl, căci ei nu se simt îndestuliți cu octoarea legii de limbă pe baza §-lui 14, ci țin și mai de parte la niusințele lor autonomiste și sînt de părere, că cestiunea regulării limbii aparține cercului de influință al dietelor provinciale. Dar cu toate acestea nu au luat o hotărîre definitivă în contra acestei propuneri, ci așteptă rezultatul tractărilor asupra afacerii pactului, cari se vor face în săptămîna acesta în Budapesta.

Dieta din Laibach a hotărît, ca în școlile reale din Carniolia să fie introdusă limba croată ca obligătoare. Croații saltă de bucurie și trimet dietei din toate părțile telegrame de felicitare.

România. Camerele române, pe cum anunțam în unul din numerii trecuți, au fost conchimate și disolvate prin decrete regesci. Noulăle alegeri pentru parlament s'au fixat pe zilele 27, 28 și 29 Mai; er pentru senat alegerile se vor întimplă în 1, 2 și 3 Iunie.

Liberalii în fața nouelor alegeri s'au întrunit sub conducerea dlui Sturdza, șeful partidului liberal, și au hotărît, că se vor lupta din toate puterile, ca la viitorăle alegeri să reușescă cât se poate mai mulți, ca ast fel să se potă lupta mai cu efect în contra actualului guvern, dintre a cărui membrii, pe cum se exprimă liberalii, mulți sînt inimizii personali ai fostului ministru president român.

Italia. În Italia cestiunile coloniale și cu deosebire proiectata ocupare a portului San-Mum din China au produs crasă ministerială. La interpelările radicalilor în cauza ocupării acelu port, răspundend ministrul de externe Canevaro a zis, că în acastă cestiune există un plan încă de pe timpul guvernului anterior, ceea ce înse a negat fostul

secretariu din ministerul de esterne, și așa ministrul Canevaro și-a dat dimisiunea.

Cu formarea noului cabinet a fost incredințat tot ministrul Pelloux, care l-a și format tot din ministrii de mai înainte, cu excepțiunea lui Canevaro, al cărui loc îl ocupă Sonnino.

Fiind că Sonnino, în conțelegere cu ministrul president, încă e de părere să se ocupe portul San-Mum, ce nu ar fi votat din partea parlamentului actual, se vor ordina alegeri nouă.

Hollanda. Guvernul din Haga a trimis ultima invitare pentru conferința de desarmare. Conferința se va ține în sala de Orania, unde vor fi 100 de locuri pentru reprezentanții diverselor state. Guvernele și-au și ales delegații lor, așa Anglia va fi reprezentată prin 4 bărbați, Austro-Ungaria își va avea 6 delegați, Belgia 3, Danemarca 2, Franța 6, Germania 4, Helveția 3, Italia 4, România 3, Rusia 6, Spania 3, Svedia și Norvegia 1 și Turcia 4. Er dintre statele a fară de Europa, Statele-Unite vor fi reprezentate prin 5 delegați, Japonia prin 4, China prin 1 și Siamul prin 3 bărbați de încredere.

La interpelația deputaților catolici că pentru ce nu a fost invitat și papa la conferința de pace, ministrul de esterne Beaufort a răspuns, că papa nu a fost invitat la nici o conferință începend de la anul 1870, și că prin urmare neinvitarea papei la conferința de pace e lucru dureros, dar nici de cât nu e lucru bătătoriu la ochi! Pote înse că își uită ministrul de esterne hollandez, că conferințele ținute de la 1870 în cöce pe cum a fost și congresul de la Berlin nu au fost de aceeași natură cu acastă conferință, și că prin urmare atunci papa a putut ca să nu fie invitat, ceea ce nu are loc acum, când conferința fiind de pace, papa ar trebui să aibă locul prim.

Correspondințe.

Din tractul Ibașfalăului.

Așa numita „era nouă“ cu trîmbițele-I principii de „lege, dreptate și adevăr“ își arată rōdele sale și pe aci și încă într'un chip, cum nu ne-am fi așteptat. Ocaziunea de a pune în praxă acestea principii i-au dat-o împărțirea ajutorului de stat. Forma, cum acela s'a împărțit, trebuie să umple de indignațiune sufletul fie cărui preot român gr. cat., care ține la oficiul său și la demnitatea sa. Sau nu vede ori cine, chiar și cel mai orbit preot, că prin împărțirea ajutorului, așa cum vre guvernul, autoritățile noastre bisericești sînt supuse solgăbiraelor? Mai pote cineva să-și uite de vrednicia sa și să se căciulască înaintea acelora, cari nu binele nostru îl vreă, ci nimicirea noastră o plănuiesc?

Din multe părți se aud glasuri frumoase și însuflețite, glasuri de sfință jertfă, glasuri, cari pilde ar trebui să ne fie tuturor. Și ce bine ar fi, când toți am avea tăria acestel

însuflețiri, ce frumos ar fi, când toți am glăsuși ca părintele din Chimitelnic!

Dar . . . din câte părți nimic nu se aude, nimic nu se scrie, din câte părți eră-și se vestese, că cuitelile s'au trimis deja la Blaș, fără ca Blașul să fi dat de seire preoților, că a sosit timpul să-și trimită cuitelile.

Ei vor între acești grabnici și de aceia, cari o fac acesta zoriți de lipse și necazuri, și cari nu se gândesc la ceea ce fac, — dar vor fi și de aceia, cari s'au făcut cöde la topor. Dumnezeu scie, cu ce inimă o fac ei acesta, și de bună samă așa le va răsplăti.

Dar nu acesta vreă, să o judec acuma, doresc, să arēt cetitorilor acestei prețuite foi, ce se face pe aci prin districtul protopopes al Ibașfalăului cu împărțirea ajutorului.

Pe aci nu vicecomitele, ci pretorele vestese preoților norocul ce l-a ajuns și încă într'un mod de tot nou. Un preot a fost venit zilele trecute în Ibașfalău în afaceri private. Se întâlnește cu pretorul. — „Dle părinte, capeti 50 fl.“, și îl duce la el în cancelarie. Și colo îl dă o cuită ungurescă, subscrisă de pretore, cu care să scötă banii de la vlădicie — „Pentru acesta ai, să plătesci un floren“ — „D'apoi cum Dle pretore, ești știu unguresce și mi-o pot face și eu, de ce să mai plătesc un floren?“

„Nu se pote, astea așa trebuie să se întimple“, și a plătit popa frumos 1 floren.

Celor alaiți preoți li-s'a telefonat, să vină la pretură cu câte doi floreni. Despre unii se susține, că le-au și așternut Ordinariatului, er alții mai precauți le țin încă acasă.

Cine nu vede și aci o călcare a legii, un abus scărboș? Sintem încă numai la început, și ecă preoții și trebuie să împărțescă cu alții banii tradării. „Unirea“ a spus-o chiar în anul acesta, și cine ar fi cređut, că ea se va și întimpla așa iute! Preoții au tăcut și au plătit, până când vor tot tăce și plăti?

Vor fi și de aceia, cari au făcut-o acesta, căci sînt necăjiți și sēracl, așa de sēracl cum numai preoții nostri pot fi. Sint între ei și de aceia, cari numai împinși de necasuri au făcut-o. Ori cum ar fi, înse ei n'ar trebui să uite, că nu guvernul l-a crescut, nu el l-a pus în parochii și că nu solgăbiraele sînt conducătorii lor.

Atâta de o cam dată!

Tirnăveniul.

Berzova la 8 Mai 1899.

Onorată Redacțiune!

Fie-mi permis a aduce de astă dată pe tapet un alt obiect, nu mai puțin vrednic de limpedit, ca cele din corespondințele precedente.

E întrebare adevă, în ce chip se face la noi primirea convertiților de la alte confesiuni — în specie a neuniților la sfința Unire? . . . Mărturisesc sincer, că fiind născut și crescut în de acele părți, unde conceptul *neunit* e necunoscut, — nici idee nu am avut de neunire, până ce am ajuns în a VIII-a gimnazială, și respective în teologie. Dar și aci multe am învățat saș cel puțin ar fi trebuit să învăț despre neunire, numai chiar modul, cum se primesc convertiții nenniți la sfința Unire, nu l-am găsit nicăiri scris. . . Și cât sînt de admi-

rabile căile Provedinței! . . . tocmai în inima potopului de neunism am ajuns a fi muncitor debil în via Domnului! . . . Nu peste mult după ocuparea postului avui a me deprinde în actul primirii unor convertiți noi . . . Ei bine. Caut prin bucóvne, nici urmă de vre un formular. Ce-i drept în Euchologiū sînt cîte va rugăcîni de curățire de a lui Metodii, dar aceste nu m'au îndestulit așteptarea. Dați în dreapta, dați în stînga pe la confrății vecini (cel mai aproape vecin e în distanță ca la 100 kilometri!), dar nici ei nu au cunoscîntă de atare formular. În fine fac întrebare și la I-mul nostru for de apelație, dar formular ca în palmă . . . În fine cugetam, trebuie să existe cel puțin vre o formulă tradițională, decî haid și mai sciricesc și pe airia, dar . . . formular nu-i și pace! . . . Pace? . . . Hm; d'apo! . . . ? Și apo! mi-se iviră o serie de întrebări, cari de cari mai ciudate . . .

La urma urmelor m'am ales cu două ipoteze.

a) Saū este de ajuns la treceri art. de lege LIII §-ii 1—8 din 1868, — sau b) nu este de ajuns. Dacă este de ajuns, atunci satisfacem datorințelor prescrise prin legea civilă; őr biserica noastră nefăcînd nici o dispusețiune, se pare, că concede, că între confesiunea de la carea, și între legea, la carea s'a făcut trecere nu există nici o divergență dogmatică! . . . Se pôte?!

Őr dacă la valórea morală a trecerii nu-i destulă legea civilă cu regulamentele ei, pentru ce nu dispune atunci biserica construirea unui formular necesar la ast fel de casuri neevitabile?! . . .

Őră-și mărturisesc, că nu m'am oprit la calea jumătate. Am consultat mai mulți auctori renumiți canoniști, și la toți am găsit, că — da, e neapărat de lipsă un ast fel de îndreptar . . . Fie-mi permis a cita numai vre o doi trei, pe cei mai cunoscuți. „*Individul convertit datoresce a contrazice sərbătóresce eresei saū schismei (haeresim, aut schisma ejurare), și a depune profesiunea credinței catolice cu asemenea festivitate, carea este a se face în fața bisericii, adecă în biserică, înaintea parochului, după ritualele obișnuite.*” Așa Dr Kazaly în Manual Drep-tului canonic catolic Tom. I., Pag. 90 . . . Când în Conciliul Florentin s'au unit o mare parte din orientali cu Roma, episcopii neuniți doritori a se împăca delăturară „păretele ce a despărțit biserica orientală de cea apusană prin faptul măreț, că au pus jurămint sərbătóresce pe cele 4 puncte dogmatice, primindu-le în totă întregimea lor, pe cum dovedesce decretul Papei Eugeniū IV. „*Laetentur Coeli . . .*” (Veđi întreg Decretul la Papp-Szilágyi: „*Enchiridion*“). . . Őr când la anul 1700, Sept. 4, ziua pururea glorioasă pentru biserica noastră, nemuritorii nostri străbuni mișcați de grația iubirii eterne au subscris decretul uniunii, expres au enunțat: „*Noi subsemnați . . . considerănd nestătórnica vietii omenesci și nemurirea sufletului (de care trebuie să avem cea mai mare grije în tóte) . . . credem și mărturisim . . . mai őrtoș acele 4 puncte, în cari ne părăeam pînă acum desbinați . . .*” (Veđi pe larg la Nilles: *Symbolae . . .*”, Șincai: „*Cronica . . .*” și alții).

Nu mai citez. Din aceste puține reese luminat de o parte lipsa unui formular spre depnnerea profesiunii credinței, de alta parte

că acest formular ar trebui, să conțină, față de convertiții schismatici, cele 4 puncte divergențiali. Fără depunerea jurămintului credinței satisfacem numai legii civile, nu înse și celei bisericesci, prin urmare cutez a afirma, că tóte primiriile făcute fără de această profesiune sînt în fond defectuóse. Această cauză sfîntă, căci dóră atinge mântuirea sufletelor, nu admite parvitate în materie, nici admite ignoranță! Și totuși, Dumnezeu meu! căți am pățimit, și pățimim pôte și azi, în această nesciîntă nescusabilă! . . .

Se apropie mărețul jubileū al acelor vremuri, când măriții părinți au depus jurămint pe sfînta noastră lege; apelez decî la totă suflarea îngrijiată de mântuirea sufletelor, să intervină cu toții la preaiubiții nostri Archierei, să se facă lumină și în chaosul din cestinne, să putem privi cu fruntea deschisă la ceruri, de unde privesc ei . . . cei preabuni la noi, strănepoți debili, să auzim din gura lor dulce resunănd: sînteți vrednici urmași!

G. Hubio
preot gr. cat.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. On. Basiliū Dancu, preot în Țapu, distr. protopopesc al Blăgului, aduce și pe calea acesta sincere mulțămite dlui *Péter Alois* și soției sale *Maria născ. Prihoi*, locuitori în Sibiu, cari i-au pus la dispoziție un frumos candelabru pentru șesă lumină; spre al dării acelei biserică, unde va fi dînsul dispus ca preot. — Curatoratul bisericesc din Casonul mare aduce mulțămitele sale Dnei preotese *Ana Boeriū* și Dnei învățătorese *Elena Mărcuș* pentru colecta făcută în scopul renovării unui potir și pregătirea unui ornat preotesc de doliū. Dumnezeu să dea contribuitorilor maritimoiși mântuire sufletescă.

Mulțămită publică. Pentru nou edificănda biserică din *Durusa* au contribuit M. O. D. Tit Bnd, vicar episcop. în Marmăția 2 fl., I. Slavoca preot în Ilva mare a colectat de la poporul său 4 fl., Spect. Domn Cocian Florian adv. în Sz. Cseh 2 fl., M. O. D. Iacob Pop preot în Botariū 50 cr., O. D. Vasiliū Ilniczky 50 cr., O. D. Gavril Cărlig preot gr. or. în Văleni 1 fl., Ioan Petrișor învățătorii în Vajda Rece 1 fl. 50 cr., Sarmarēna inst. de cred. și păstr. 1 fl. Primescă și pe această cale mulțămitele noastre cele mai cordiale maritimoiși contribuenți; őră acei Dni, cari au primit de la noi cole de colectă, să binevoescă ale reînpoia, chiar și fără rezultat pentru ca să ne putem da darea de samă. *Alexandru Simon* preot gr. cat., *Hossu Todor* curat prim.

Sciri personale. I. P. S. Dn Mitrop. Victor s'a întors Joi dimineța de la Pesta deplin sănătos.

De la Asociațiune. În ședința de la 3 Maiū n. s'a decis, ca Asociațiunea să edeie pe speșele proprii o serie de publicațiuni scrise în stil poporal și avēnd cuprins moral. Prețul unei broșuri de 4 cóle 4° mic s'a statorit în 10 cr. Hotărîrea această a Asociațiunii merită totă lauda. — În aceea-și ședința s'a luat spre scire cástigarea procesului în cauza lăsămîntului Ioan Oltean, mort în Galați, care lăsase prin testament Asociațiunii suma de 90 mil lei.

Esoposiție de păpuși la Bucuresci. Ar crede cine va, că e vorbă de o esoposiție, care nu are nici o însemnătate, ci simplu își causează plăcere. Lucrul nu stă înse așa. Esoposiția de la Ateneul din Bucuresci e cât se pôte de interesantă. Păpușile reginei sînt aranjate în mai multe grupuri, cari reprezintă diferite scene din viața țărănescă. Figurile sînt sculptate, őr costumele sînt lucrări originale, întocmai ca costumele țărănilor. Acolo întălneci o horă, un joc de căluseri ardeleni, „junii” de la Brașov, dorobanți cu oficerul în frunte, și multe altele. Ca și cu alte ocașiuni și de data această Regina vre,

ca în chipul acesta să facă cunoscută în cercuri cât mai estinse viața romănescă și să atragă atențiunea asupra framosului costum românesc.

Scolastic. Despărțemîntul *Aiud* al reuniunii învățătorilor arhidieceșani își va ține adunarea generală la 21 Maiū n. c. în Teiuș.

Serată teatrală. La 14 Maiū n. se va aranja la Grădisce o serată teatrală cu scopul, ca din venit să se provedă elevii miseri cu recuisitele școlare trebuincioșe.

Produțiune teatrală în Blaș. Sămbătă în 6 Maiū n. reuniunea pompierilor a aranjat o produțiune teatrală. S'au predat piesele: *Pétra din casă* și *Harta rózșul*, amîndouē de Vas. Alesandri. Produțiunea n'a fost cercetată cum ar fi trebuit, pôte din pricina timpului cam nefavorabil. Diletanții, nisce măestrii, și-au jucat destul de bine roiele, n'au fost norocoși înse în alegerea bucăților. În special piesa a două a fost interpretată foarte bine. Ds. *Elena Icođian* și Dni *Aug. Gruiza* și *Aurel Maniū* mai ales au secerat vii aplause prin jocul natural și corect.

De la Reuniunea femeilor din Blaș. Cástigurile, cari la sortirea de obiecte aranjată de „Reuniunea Femeilor române gr. cat. din Blaș” în 25 Februar a. c. au cădut pe numerii: 68, 95, 416, 429, 435, 442, 448, 628, 631, 664, 692, 715, 744, 760, 982, 1055, 1411, 1421, 1423, 1431, 1436, 1525, 1532, 1593, 1655, 1676, 1680, 1717, 1721, 1834, 1853, 1883, 1900, 1915, 1971, 1996, 2051, 2054, 2110, 2140, 2203, 2208, 2230, 2502, 2562, 2685, 2889, 2890, 3073, 3075, 3174, 3280, 3364, 3410, 3534, 3803, 3813, 3854, 3860, 3864, 3983, 3995, 4007, 4101, 4126, 4181, 4468, 4495, 4501, 4513, 4414, 4735, 4749, 4835, 4840, 4858, 4870, 4930, 4952, 4972, nu sînt încă ridicate, de aceea li-să atrage atențiunea celor interesați, ca pînă în 25 Maiū st. n. să-și ridice obiectele, la din contră, trec în favorul Reuniunii. Dr. A. Cheșan, secretarul Reuniunii.

Posta pe sate. Noul ministru de comerciū a dat ordin, ca în fie care sat, unde nu este postă, antistia comunală să se îngrijescă de împărțirea regulată a scrisorilor din comună. Notarul cercual, care este însărcinat cu primirea și predarea scrisorilor comunei sale, este dator a ține pe speșele comunei un poștaș, care să aducă în fie care zi împreună cu poșta oficială și scrisorile singuraticilor din comună fără vre o cheltuală deosebită.

Congresul bisericii gr. ort. va fi convocat pe 28 Maiū n. în sesiune estraordinară, din cauză, că nu tóte sinódele eparchiali au adus hotărîre uniformă în cauza primirii saū neprimirii întregirei de la stat a salarelor preotesci.

Secțiia naționalităților. „Telegraful” are scire pozitivă, că faimósa secțiie din presiuiul ministerial a fost desființată Sămbăta trecută. Se pare înse, că numai spre a fi din nou înființată în ministeriul de culte.

Necrolog. A murit la Bucuresci în 4 crt. distinsul profesor *Dr. Gheorge Assaky*. Repausatul s'a născut în Iași la 1855. A studiat la Iași și Paris. Aci în anul 1882 ocupă prin concurs și postul de demonstrant la școla practică de medicină. La anul 1884 tot prin concurs ocupă postul de preparator de medicină operatorie la facultatea de medicină de la Colége de France, őr la anul 1889, profesor agregat al facultăței de medicină din Lille. Assaky isbuti în scurt timp să își atragă admirațiunea întregii străinătăți în ce privește arta chirurgicală. Guvernul român de pe atunci a itervenit pe lângă eminentul profesor, ca să se întórcă în țară și îl numi prin'tro lege specială profesor de clinică hirurgicală la Universitatea din Bucuresci. Din nefericire înse, nu putu să continue mult timp această funcțiune, căci fu nevoit a-și căuta sănătatea. Restabilit Assaky se întórcă în țară în anul 1897, când a fost numit profesor de clinică gynecologică la Universitate și în urmă directorul institutului gynecologic într'adins creat pentru eminentul hirurg. În timpul din urmă Assaky se îmbolnăvesce din nou și móre după grele suferințe.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Credința vécúrilor creștine celor dintâi în fecioria Născătoarei de Dumnezeu.

(Continuare.)

Recomandarea acésta a Maicii Domnului în grija lui Ioan e o temă predilectă de meditare a lui Ambrosiú. Deja mai înainte de aceea a scris dñsul o esplicare a Evangheliei după s. Luca și într'insa ¹⁾ a tractat despre tema acésta în același chip. de multe ori chiar cu aceleși cuvinte. Același lucru l-a făcut și în epistola sa din 396 îndreptată către biserica din Vercelli. ²⁾ Lucrul îl concipiéză așa, ca și cum Evangeliștii istorisirea întâmplărilor singuratică sevărșite cu prilejul restiguirii o ar fi împărțit așa zicând între olaltă, și ca și cum s. Ioan ar fi rezervat pe sama sa chiar apărarea sfinței Fecióre. Idea acésta încă o propune de mai multe ori, bună oră în esplicarea începutului Evangheliei după s. Luca, ³⁾ și a nume aci din nou spre a dovedi fecioria Mariei. S. Ambrosiú află deci, că verguria neîncetată a Mariei e dovedită în Evangelie. Și dacă el mai la deal lasă, ca Christos Domnul să preferescă persoanei sale proprii pe Maica sa, pentru ca să nu turbure bunul nume al acesteia, aci îl lasă, să amâne puțințel împlinirea sublimului său scop, — mântuirea lumii, — „pentru ca să nu părăsescă pe mama sa necinstită“. S. Ambrosiú a susținut deci în icóna Mariei trăsătura fecioriei neîncetate în tocmai așa de hotărît ca și ss. Ieronim și Epifaniú.

Sfintul Augustin grăesce foarte des despre jurnința castității, carea o juruise Fecióra, mai înainte de ce ar fi știut despre misiunea sa. E de interes, să scim, în ce chip s'a exprimat dñsul cu prilejurile acestea despre căsătoria fecioréscă a Mariei. În scrierea sa din 428 ori 429 despre erese identifică s. Augustin pe Helvidiani și Antidicomarianiți. „Helvidiani“, zice el, „cari își au originea de la Helvidiú, se împotrivesc verguriei Mariei într'u atâta, într'u cât susțin, că ea după Christos ar fi născut încă și alți fii de la bărbatul său Iosif. Pe aceștia (pe Helvidiani) Epifaniú trecând neamintit numele Helvidiú l-a numit Antidicomarianiți.“ ⁴⁾ În esplicarea Evangheliei după s. Ioan, carea a scris-o pe la anul 416, tractéază despre lucrul acesta pe scurt. La cuvintele de la Io. 2, 12: „mama lui și frații lui“ observă adecă următoarele: „De unde are Domnul frați? A mai născut dóră Maria și de alte ori? De parte să fie! De la ea și-a luat începutul vrednicia fecioriei. Ea a putut, să fie mamă, dară soție nu a putut, să fie. — De unde dară frații? Rudeniú de ale Mariei au fost frații Domnului, rudeniú în ore care grad. Cum o dovedim acésta?. Din însăși s. Scriptură. Fratele lui Avraam se numesce Lot, și el totuși a fost fiul fratelui aceluia. — Asemenea a avut Iacob pe Sirianul Lavan de unchiú. — Cetesce Scriptura și vei afla, că unchiul și fiul de soră se numesc frați. După ce ai cunoscut regula acésta, vei afla, că toate rudeniile de sânge ale Mariei sînt frații Domnului.“ ⁵⁾ În aceeași scriere mai la vale admoniéază pe ascultătorii săi ast fel: „Când auziți deci despre frați de al Domnului, gândiți-vé la rudeniile Mariei, carea nu a născut a dóua oră. Căci în ce chip în mormintul, în care s'a pus trupul Domnului, nu a zăcut alt mort nici mai înainte nici după aceea, în tocmai așa nici trupul Mariei nu a primit ore ce muritoriu nici mai înainte nici după aceea.“ ⁶⁾

În cartea sa „Despre căsătorie și poftă“ scrisă în 419 arată apoi, că căsătoria Mariei cu Iosif cu toate acestea a fost o legătură casnică adevărată, sacramentală, de și l-a lipsit momentul fisic. „De parte să fie, ca legătura casnică să se rumpă dintre aceia, cari din învoire împrumutată se conteneasc pentru tot de una de la plăcerea trupéscă. Ea dimpotrivă se întăresce cu atât

mai mult, cu cât se fac mai mult ast fel de învoire împrumutate, cari aú, să se păzescă cu intimitate și concordie cu atât mai mare, nu prin legătura plăcerii trupesci, ci prin aplicarea de bună voe a sufletelor. Căci nu cu înșelăciune a zis lui Iosif ângerul: Nu te teme a lua pe Maria muierea ta. Muiere se numesce dñsa pentru credința cea dintru început a logodnei, cu toate că el nici nu o cunoscuse, nici nu a vrut, să o cunoscă vre o dată prin împreunare. Numirea muiere nici nu perduse însemnarea sa, nici nu a rămas în forma unei minciuni, cu toate că vre o amestecare a trupurilor nici nu se întâmplase, nici nu avu, să se întâmple în viitoriu. — Din cauza acésta amîndoi părinții lui Christos sînt vrednici, să se numescă o păreche casnică credincioasă.“ ¹⁾

Maria e deci soția credincioasă a lui Iosif, de și căsătoria rămâne fecioréscă. Césta din urmă o dovedesce însăși Evangelia, căci texturile, cari par a spune contrariul, aú lipsă numai de esplicarea potrivită, érá alte texturi, mai ales de cele de ale Evangheliei după s. Ioan, după ore care meditare declară limpede căsătoria fecioréscă. Dară acésta se înțelege și de la sine. Căci cum ar puté, să se închipuescă măcar, că vasul acela, care a cuprins întru sine mântuirea lumii, să se fie putut ori să fie vrut a se umplé cu alt cuprins, ori că păzitorului acestui vas, carele scia sfînta sa chemare, să nu-i fie căutat, să respecte pentru tot de una chemarea acésta?

V. *Maria pururea Fecióra.* Din căsătoria fecioréscă a Mariei rezultă pe sama icóniei Mariei trăsătura verguriei neîncetate și e mai de aprópe o întregire a trăsăturii celei dintâi, adecă a conceperii fecioresci. Maria a conceput ca fecióra și a rămas fecióra și în căsătorie.

Dară ea a fost și mamă. Nu a rămas ea deci ore fecióra numai într'u atâta, într'u cât nu a cunoscut împreunare bărbátéscă? Nu a încetat ea ore totuși, să fie fecióra în sens anatomic-fisiologic, fiind că a dat viață Fiului său? Întrebarea acésta se impunea de la sine cu atât mai vîrtos, cu cât numirea „Fecióra“, carea, pe cum vedurăm, a rămas Maicii Domnului din vechimea creștină, numai atunci era deplin îndreptățită, dacă întrebării aceleia i-se da răspuns negativ. E învederat, că credinței umilite lucrul acesta nu-i cauza nici o greutate. Muierea aceea, carea rămâne fecióra, cu toate că a conceput, póte, să rămână fecióra, cu toate că a născut. În amîndoué întâmplările acestea minunea e aceeași: una e lucrarea atotputinței dumnezeesce în tocmai ca și cealaltă. Altă formă își însușesce inse lucrul acesta pe sama reflexiunii. Acésta póte adecă, să se opréscă la înjumătățirea căii. Ea susține tare conceperea fecioréscă, de ore ce Fiului lui Dumnezeu nu-i este lertat, să fie fiul bărbatului; maternitatea fecioréscă dimpotrivă o negă ori nici nu grăesce despre ea, de ore ce urmările, cari le-a avut îngrecarea și nascerea pentru trupul Mariei, puteau, să se socotéscă de irelevante și lipsite de ori ce moment pentru firea Fiului ei.

S. Scriptură nu îmbie nici un punct de mâncare pentru un răspuns afirmativ ori negativ la întrebarea aceea. Adevărat că ea la privirea cea dintâi pare a sprigini supunerea, că Maria prin actul naserii a încetat a fi fecióra în sens anatomic-fisiologic. S. Luca zice adecă la 2, 22: „Când s'aú. plinit zilele curăției ei după legea lui Moisi.“ Dacă am insista deci asupra cuvîntului „curăție“ și l-am înțelege despre fazele trupesci cunoscute, atunci firește că ar fi delăturată deplina feciorie. Dară dacă insistăm asupra cuvintelor „zilele“ și „după legea lui Moisi“, atunci cuvintele acelea ale Evangelistului pot, să însemne și numai timpul rînduit în lege (III Moisi 12, 4), carele avea, să trecă între nascere și între punerea întâiú născutului înainte Domnului, fără ca pentru aceea să fie trebuit, să se sevărșescă o „curăție“ adevărată și proprie.

(Va urma.)

¹⁾ Expos. Evang. Luc. X. 129 urr.

²⁾ Epist. 63, 109 ur.

³⁾ Expos. Evang. Luc. II. 4.

⁴⁾ De haeres. c. 84.

⁵⁾ In Ioann. Evang. tract. X. c. 2.

⁶⁾ Ibid. tract. XXVIII. c. 3.

¹⁾ De nupt. et concup. c. 11.

Amalrich regele Ierusalimului și cei doi peregrini.

(Narațiune istorică).

(Continuare.)

Apucând cu mâna drăptă sulița unui păgân o aruncă de parte, apoi cu sabia îi crepă capul. Creștinii saltă de bucurie și toți grăbesc spre stăpân. Acum se începe un măcel îngrozitor, sângele curge pârăie. Păgânii rămân înmărmuriți de curajul creștinilor și disperați o luară la sănătoșa.

Dargam, care în mândria sa s'a lăudat, că are, să-l pună pe regele Ierusalimului încatușat pe vârful unei piramide de minune la lume, cercă acum, să impedece pe fugari. Dar zădarnic. Spațma l-a cuprins așa de mult, în cât nici morțea nu-l putea reține. În decurs de o oră Pelusium ajunge în stăpânirea creștinilor. Dargam cu căpitanii săi s'a refugiat a fară din cetate și aici între șanțuri aștepta, să vadă, ce vor mai face creștinii. De aici trimise dînsul solii la Amalrich, ca să-l spună, că el e gata, să-i plătescă tributul și în fie care an la ziua acésta îi va trimite tributul la Ierusalim, dacă Amalrich va cruța cetatea și s'a reîntorce în țara sa. Amalrich consultă pe principii, că ce e de făcut. Toți erau de părere, ca să continue lupta, fiind că acum e momentul potrivit. Regele le zise: „Să nu ne pripim. E'tă ce veste mi-a venit astă noapte. Cavalerul Bernhard de Zollingen, om foarte isteț în ale spionagiului, a ajuns la cunoștința planurilor fugarului Șaver, care a mers în Damasc la puternicul Calif Nureddin, dușmanul nostru de morțe. Acesta l-a promis, că-l dă ajutor contra lui Dargam. În acest scop o armată puternică sub conducerea comandantului Șireuh plecă cu Șaver contra lui Dargam. Vădă v'ă este cunoscut, că Nureddin și-a pus ochiul pe Egipt, ca să ne potă stîrpi din două părți: din spre Nil și Eufrat. Eu cred, că ar fi mai consult să primim ofertul și să ne reîntorcem, nu cum va Nureddin în absența noastră să năvălescă în regatul Ierusalimului.“ Unii erau pentru, ér alții ziceau, să nu părăsescă cetatea Pelusium, fiind că ea este un fel de paravan în potriua lui Șireuh, și o mână de oameni ar puté-o apăra, ér cei alaltii să se reîntorcă a casă.

Regele acceptéză sfatul acestor din urmă; trimite răspuns lui Dargam, ca să aducă tributul; ér cetatea va rămâne în stăpânirea sa.

Dargam încercând cu aur și argint mai multe cămile le trimite lui Amalrich; dar nu-i venia la socotélă, să părăsescă cetatea. Ast fel recurse la o înșelăciune și a nune: dete ordin să rupă lazurile Nilului, și apa avënd curs liber se răspândi până aproape de cetatea Pelusium. Regele din un turn al cetății a observat, că este în pericol de a fi încunjurat de toate părțile cu apă. Și temându-se ca să nu ajungă în lipsă de proviziune și așa să devină captiv, au trebuit să părăsescă cetatea. Principii și baronii necăjiți de perfidia lui Dargam au cerut de la Amalrich, ca să prădeze cetatea și să ucidă pe locuitorii.

Milo de Planey, voind să se recomande înaintea principilor întreveni la rege, ca să-și dea consimțământul. Regele rămase nemișcat. „Noi nu sîntem hoști și ucigași, ci

luptătorii și crucii. Locuitorii ne-au primit bine și ne-au provădat cu toate. Ast fel trebuie să le arătăm, că noi sîntem mai buni de cât păgânii, prietini și patronii lor.“

Nemulțămii părăsesc cruciații Pelusii, fără de a neliniști pe cetățeni. Apa îi încunjură așa de mult în cât le ajungea până la genunchii. Plini de comori se îndreptă spre țărmul mării, aici plutiau naile fără număr ale lui Nureddin gata să atace Kahira și să pedepsescă pe Dargam. Cruciații acuză ajung în Ierusalim, unde locuitorii îi primiră cu totă dragostea. Regele cu o parte din tribut plăti pe soldații, ér ceea alaltă o depune în templu pentru vremuri mai rele. Cucerirea Egiptului s'a amânat érá-și. După retragerea creștinilor din Egipt Șireuh și cu Șaver în fruntea unei oștiri numeroase tăbăresc înaintea Pelusului încunjurat de toate părțile cu apă. Sultanul Dargam le eși înainte cu trupele sale și după o încercare sângerósă rămâne învingător; dar ce folos, căci unul dintre oamenii săi l-a pușcat mișelesce. Ast fel érá-și ajunge Șaver stăpân. Șireuh cu toate acestea nu se retrage din țară, până ce nu i-s'a plăti o sumă mare de bani. Neavënd cauză ca să stea mai mult în Egipt se reîntorce în Damasc, dar fără să abzică de gândul de a cuceri acésta țară.

Regele Amalrich era foarte măhnit, fiind că nu a putut să ocupe Egiptul. Gândirile lui sburau zilnic spre Nil, și nimic nu puté să-l însenineză. Viciénnul Nureddin, puternicul stăpân din Damasc, înțelegënd de planurile ascunse ale lui Amalrich, s'a hotărît ca să-l prevină. Ast fel neînterupt năvălia în țara sfîntă, prăda orașele și făcea prizonieri pe cetățenii nearmați. În una din zilele anului 1163 o cétă de musulmani își luară calea spre Tripolis. Obosiți de drum și de năduful unei zile calde se puse la odihnă sub corturi. Toți dormiau a fară de sentineli. Cu arma gata de atac își măsură pașii dinaintea corturilor. Privind în depărtare zăresce de o dată, că din spre deal o mulțime de cruciați vin spre dîșii. Vădënd, că nu-i chip de scăpare deșteptă pe cei ce se odihniau și o luară la sănătoșa. Creștinii îi urmăresc și pe o mulțime dintre dîșii i-au măcelărit. Între strigăte de „ura!“ străbat aproape de cortul lui Nureddin. Și era cât pe aci să-l surprindă în cort și să-l prindă. Dar gróznicul Nureddin lese pe intrarea din dărăpt a cortului și acólea încălécând pe calul, care sta legat acolo, scăpă din mâinile creștinilor. Vădëndu-se liber se cutremură de necas, fiind că a fost atât de neprevădător, de a lăsat să ajungă creștinii așa de aproape de castrele lor. Cu deosebire s'a înflorat, când a vădüt mulțimea celor căduți de sabia creștinilor.

Adânc măhnit, cu ochii ridicați spre cer jóră, că nu se va odihni, până nu va răsbuna perderile ce le-a avut.

Creștinii dacă persistau în urmărirea lui Nureddin le succedea, să-l nimicescă, dar ca tot de una mândri de strălucirea unei învingeri aparente s'au mulțămii cu atâta și adunând prada, pe care o lăsară Turcii în fuga lor, se puseră la chef.

Nureddin fiind în curent cu cele ce se petreceau în tabăra dușmană, dete ordin ca să se adune rîndurile. Creștinii nu se mai gândiau, să impedece adunarea oștirii. Turcii își fac trebile, ér creștinii plătesc scump

acésta neglijință. Nureddin îi înfrânge, mulți dintre cei mai bravi sînt prinși, de unde s'au putut elibera numai plătind sume enorme de aur. Împrejurarea acésta pe cum și alte nevoi, cari au venit peste împărăția Ierusalimului l-au amărit pe Amalrich. Săptemăni întregi sta închis în biblioteca sa și nu conferia cu nime, nici chiar cu patriarhul. Singur Milo de Planey avea intrare liberă. Dînsul îl neliniștea într'una, să facă o nouă expediție în Egipt.

Amalrich îi spunea, că principii sînt contra, apoi nu sînt bani, fiind că tesaurul țării e eshauriat cu totul. Supușii nu pot să plătescă.

„Ești un fricos“, răspuse Milo. „Tu veți pedeci acolo, unde nu sînt și-ți faci griji, de unde nu ai. Ce-ți pasă ție de principii? Ei te-au ales de rege și ca atari trebuie să îți asculte poruncile. Reculege-te și pedepsește aspru pe cei îndărăvnicii; atunci vor tăce cu toții și vor urma poruncile tale.“

„Asta ușor ași puté-o face, dar să scii, că tot odiul va căde asupra ta.“

„Scii destul de bine, iubitul meu rege, că tot ce e rău în împărăția Ierusalimului mi-se ascrie mie, fiind că îți sînt prietini și sfătuitoari. Dar în cele din urmă pe mine puțin mă împórtă ce vorbesc contrarii. Poftescă și mi-le spună în față și atunci vor vedé, cu cine au de lucru. Lanséză un apel către toți cei apți de arme și pedepsește cu morțe pe principii și baronii potrivnici și te asigur, că nime nu s'a subtrage. Ce privesc banii, de cari tu fără îndóelă ai trebuință, n'ai de cât să leai din tesaurul depus în templu. Acolo și așa stă, fără să aducă ceva dobîndă, pe când în mâinile tale va fructifica însutit.“

„Prietine, vrei, să mă stric și cu patriarhul, singurul, care a făcut tot posibilul, ca să ajung la coronă? Nu-mi mai vorbi așa, tesaurul templului mie imi este sfînt, și numai în estrema necesitate mă ași puté hotărî, să mă ating de el.“

„Regele Ierusalimului nu are, să se témă de nime, nici chiar de patriarhul“, zise Milo cu un zimbet ironic. „Dacă nu voesci să te strici cu patriarhul, acólea sînt abații cele bogate cu mănăstirile număróse, cari împrejmuesc cetatea Ierusalimului. Dă-mi imputernicire, ca să le deschid lădile, și tu ai, să te minunezi de bogățiile ce ți-oi aduce.“ Într'aceste se anunță cavalerul Bernhard de Zollingen, care sosind în odaea regelui închinându-se îi aduce vestea, că Nureddin a plecat spre Egipt cu o armată de tot numărósă. La acésta veste Amalrich strigă: „Chiar bine, a sosit momentul, ca să luăm sabia în mână și să nu lăsam pe musulman, să cuprindă Nilul. Sus copii, la arme!“

Apoi întorcându-se spre Bernhard de Zollingen îi împărtășesce planurile lui Milo. „Așa nu e bine rege și stăpâne.“ Milo îi este prietini, și tu îl ascultă în toate, dar sfatul ce ți-l a dat este păcătos. Asta ți-o spun verde, chiar cu riscul de a căde în disgrăția ta și în dușmănia lui Milo. Nime dintre cei ce voesc binele țării nu pot să-ți sfătuescă așa ceva. Pentru ce să ameninți cu pedepse pe principii și baronii? Prin acésta îi înstrăinezi de la cauza sfîntă și ți-i faci dușmani. Ei au să urmeză provocării tale, cât ce vor scii, că au să impedece pe Nureddin. Bani poți avé, căți îți trebuiesc, în dată ce te vei adresa cre-

știnilor. cari bine știu, că fără bani nu te poți război. Te conjur, o rege, nu urma sfaturile amicului tău, pentru că acele te duc la perire."

Milo de Planey sărind de pe scaun roșu de mânie zise: „Cum cutéză un câne de neamț, să zică, că sfaturile mele sînt primejdioase. Suspiciunea acésta cere răsburare!"

Bernhard măsurându-l din cap până în tălpi îi replică: „Ai noroc, că sîntem în fața regelui, alt cum ți-ași arăta eu, ce dinți are un câne de neamț, strengariule! Tot de una ai fost un preocupet ordinar și așa vei rămâne, pînd când nu s'a afla vre un om cinstit, care să-ți sfărîme capul. Grijește, să nu ți-o fac eu. Datorința fie căruî cetățean cinstit este, să elibereze pe rege de un atare om, a căruî loc este între hamali."

Milo turburat trage sabia și se aruncă asupra cavalerului. Acesta rămase nemișcat, ér când Milo fu destul de aproape îi lovesce cu pumnul sabia din mîna de sări până în plafond. Ér când Milo ridică mîna, ca să-l lovească, Bernhard îl apucă de după cap și-l aruncă la pămînt.

„Rege, poruncește-l, să se liniștească. Ia din contră îl omor în prezența ta."

„Potolește-ți mânia Milo," zise regele „fiind că tu ai provocat cërta. Acum ieșiți ambi din palatul meu și să nu veniți înaintea mea, pîna ce nu vă chem!"

Bernhard închinându-se iese. Aprópe de castelul lui David erau câți va olivi umbroși. Cavalerul își depune sabia și se aședă sub umbra acestor arbori, ca să se recreeze de obosela lungii sale călătorii. Abia s'a lăsat jos și năvăleşce asupra-i Milo cu sabia scóasă.

„Dór nu voesci, să mă atac ca pe un câne?" zise Bernhard. „Dă-mi voe, să mă leg cu sabia, ca să mă pot apăra cinstit." „Nu, câne de neamț, tu nu ai, să mori ca un cavaler, ci ca o bestie, pe care o străpungi, unde o întălnesci!" strigă Milo și cërca, să-l străpungă în pept. Bernhard parând lovitura îi succede să iese sabia contrarului său și apucându-l de gât îl aruncă la pămînt și îi pune piciorul pe pept. „Miserabile! Éta acum te pot omori fără nici o pedecă. Mórtea ta ar fi un bine pentru omenime și pentru rege, fiind că tu ești un mijloc de corumpere în acésta țară, dar mi destul, ca să-mi bat joc de tine. Dór vei avé atăta omenie, ca desonorat fiind să nu te mai areți înaintea regelui." Vorbind ast fel îi rupe sabia, îi sfărîcă mantaua, apoi luându-i ghețele și ciorapii îl lasă în pace. Milo infuriat de mânia și necas sare în picioare și cërca, să rupă și el sabia lui Bernhard, dar cavalerul germán smulgându-i-o din mîna îi dete câte va flisce necavaleresc și apoi îl lasă.

(Va urma.)

Economie.

Stupii în luna lui Maiu. În luna acésta tendința principală a stupilor este: sporirea. adecă reproducțiunea. Tot ce adună, miere și polen, numai spre acest scop adună. Mierea din luna acésta este de calitate inferioară; singur cea adunată spre finea lunii din acăți este de o calitate foarte bună. Stupariul decî în luna acésta trebuie să întetască stupul, ca prin adangerea de

faguri, prin îngrijire ca să aibă stupul căldură suficientă, prin curățirea țesă a vermilor de pe podiul inferior și a muceșalei, ori unde se ar ivi, stupul să trecă cât mai curênd și repede peste fazele reproducțiunei, adecă peste roire, ca cu atît mai mult timp să aibă spre a aduna miere. După roire stupul se pune cu tótă puterea pe adunatul de miere. Stupii buni, și cu deosebire cei nutriți speculative, pe la finea lunii acesteia de regulă roesc.

Un defect al coșnițelor raționale și manipulate speculativ este: că stupii dau prea mulți roi, și prin acésta se nimicesc pe sine. Decî trebuie lăsat, să roescă o dată, mult de două ori și apoi să se opréscă roirea. Acésta se pôte face ușor așa: că mutăm stupul și în locul lui punem roiul. Unii voesc, să opréscă cu totul roirea, ceea ce nu e ușor. Se pôte face în multe casuri cu succes deschidênd despărțimîntul de miere, luând de la stup miera și luându-i chiar și din cloicitură, dar totuși stupul în cele mai multe casuri ne păcăleşce și roesc. Absolute secur se pôte opri roirea numai prin nimicirea celulelor de matcă, scotênd din coșniță fagurii. Dar trebuie nimicite chiar tóte, căci numai o unică celulă de rămâne, ne-am ostenit în deșert, căci stupul roesc. Acésta trebuie repetată cu stupul tot la 5—6 zile. pîna prin mijlocul lui Iuliu, de ore ce albinele în locul celulelor de matcă nimicite, edifică altele. Lucru de sine înțeles, că acésta procedură nu e chiar ușoră, de ore ce albinele pentru deșea conturbare te rêsplătesc cu multe întépături. Prin oprirea totală a roiului, întru atăta se înmulțesce contingentul albinelor în coșniță, în cât manipularea e de tot greóe; dar faguri frumoși și mjere va fi din abundanță. Totuși instinctul eu nu îl nimicesc cu totul, ci un roi de regulă las.

Unii voesc, să forțeze roirea prin roi artificiali. Aceștia făcuți cu pricepere succed foarte bine; dar totuși nu ajung cu cei naturali nici când. Roiul artificial eu îl fac așa: caut matca și acésta cu puține albine o pun cu o altă coșniță aci, unde a stat stupul, din carele am luat-o; ér stupul îi mut în alt loc. Cea mai mare parte din albine vor veni la locul vechi, la matcă, și voi avé un roi puternic. Dar aci trebuie să pun tot faguri gata naturali ori artificiali de albine, de ore ce pe când roiul natural edifică faguri exclusiv numai de albine, pe atunci roiul artificial edifică absolut numai de trantorii și ast fel se nimicesc pe sine. Stupul mutat, la început va slăbi foarte, fiind că albinele bérane îl părăsesc, și atunci își perde voea de roi și aruncă tóte matcele, a fară de una. În scurt timp înse prin eșirea continuă a albinelor tinere din celule érá-și se întăresce și va aduna foarte multă miere.

Cum se află matca? Așa: că scot din coșniță trei faguri, și în locul lor pun trei cadre goale, firesce lângă olaltă. Albinele cu multă aviditate se apucă de edificat faguri de trantorii, ér matca cu și mai multă aviditate se grăbesce, să-i umple cu ouă. În 2—3 zile matca petrece cel mai mult timp pe fagurii noi edificați din aceste cadre, pe cari eu îi scot cu graba și cât se pôte fără șgomot, și ast fel ajung în posesiunea matcei. Dacă s'a întimplat, să nu fie o dată pe acești faguri, îi pun în apoi și îi scot érá-și peste 3—4 ore. Alt mod mai secur este: deschid despărțimîntul superior destinat pentru miere; delătur și gratia lui Hannemann și întreg despărțimîntul îl umplu cu faguri goali numai cu celule de trantorii. Lucrul acesta îl fac de cătră sară. Matca numai de cât se grăbesce, să-i umple cu ouă, și în 12 ore îi umple aproape jumătate. Dar acésta îi dá atăta ocupațiune, în cât și câte două zile petrece tot sus. Eu înse în cea de întâiu diminetă bag printre faguri gratia lui Hanneman la loc, și atunci dispun de matcă când voesc. Aci numai întru atăta stă greutatea, că am de lucru cu zece fa-

guri, nu cu trei; dar de altă parte aceștia sînt tari, și nu fragili ca cei din nou edificați și nici nu sînt copleșiți întru atăta de albine.

Roiu artificial nu e permis a face, mai înainte de ce sînt celule de matcă acoperite în stup. Atunci e stupul matur pentru roire.

Roșia-montană, 2 Maiu 1899.

Ioan Maior
paroch.

Bibliografie.

A apărut:

Margareta Moldovan. Din tainele vieții, romane și schițe. Sibiu 1899, preț 2 corone. Un elegant volum de 159 cuprindênd 27 bucăți scurte de romane și schițe. Recomandăm cetitorilor nostri cartea acésta asupra căreia vom mai reveni.

Predici populare pe dumineci, sêrbători și diferite ocașuni, de Gavril Pop, 4 tomuri à 1 fl.

Toma a Kempis, traducere de Gavril Pop, preț 80 cr.

Cicero de senectute, traducere de Andrei P. Liviu, edat de Gavril Pop, preț 50 cr.

„Ben Hur", de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., preț broșurat 1 fl. 45 cr. Puțini vor fi aceia, cari cetind număr de număr acest roman în colonele foii noastre, să nu fi dorit cu nerăbdare aparițiunea lui în volum. Am ținut cont de acésta dorință așa de multe ori exprimată, și acum putem oferi cetitorilor nostri pe celebrul „Ben Hur" cu un preț așa de neînsemnat. Binevoitorea apretiare, de care scrierea acésta a fost împărțită la tóte nemururile, fiind tradusă aprópe în tóte limbile, și chiar faptul că traducerea noastră a fost salutată cu simpatie de ziarele noastre, ne dispensază de ori ce recomandare. Priceperea, cu care Wallace, generalul american, a scint să descrie lumea romană în adevărata sa lumină, să ne înfățișeze poporul jidovesc cu tóte apucăturile și pornirile sale, cu tradițiunile și aspirațiunile sale, și mai pe sus de tóte sentimentul acela creștinesc, care încadréză tot romanul acesta, admirațiunea față de familia sfîntă și neperitórele tablouri, în cari ne pune înaintea ochilor pe Fiul lui Dumnezeu, — sînt de așa, cât țin încătusată atențiunea și emoționează pîna la lacrimi. Traducerea românească e cât se pôte de fidelă; ea reproduce în frumoșe și alese cuvinte tot sentimentul, pe care autorul l-a pus în scrierea sa, tot entuziasmul, tótă căldura, care nu pôte lipsi în o scriere creștinescă, în care aprópe fie care capitu se ocupă cu Dumnezeu. Cartea se pôte procura de la Tipografia seminarială și pôte fi pusă în mînilor fiesce cul.

Glosariu de cuvinte dialectale, adunate și explicate de Alesiu Viciu profesor, Blăș 1899, 8°, IV+56 pag. Preț 1 coronă.

Posta Redacțiunii. On. D. P. D. în O. Din cauza aglomerării de material nu am putut publica celea trimise, de cât în estras. — Preaon. S. C. Multămin pentru prețioșele informațiuni ce ni-ați dat. Aclusul ni l-am returnat.

Editor și redactor răspundetor:
Dr Vasile Suci.